Pääomasijoittajat

31.5.2021

Talousvaliokunnalle
HE 239/2020 vp

Lausunto Business Finland Venture Capitalin toimintaa koskevan lain muuttamisesta

Talousvaliokunta on pyytänyt Pääomasijoittajat ry:ltä lausuntoa hallituksen esityksestä, jolla muutettaisiin lakia riskirahoitusta alkuvaiheen pääomarahastoihin sijoittavasta valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä (967/2013) (myöhemmin BFVC-laki).

Hallituksen esityksessä ehdotetaan seuraavaa:

- Muutoksella BFVC-lakiin ehdotetaan lisättäväksi uudet säännökset, jotka koskevat Business Finland Venture Capital Oy:n (myöhemmin BFVC) sijoitustoiminnassa väärin maksetun valtiontuen keskeyttämistä ja takaisinperintää.
- Takaisinperintä annettaisiin laissa Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin tehtäväksi.
- Lakiin ehdotetaan otettavaksi myös takaisinperintäkorkoa ja viivästyskorkoa koskevat säännökset.
- Lakimuutosten ehdotetaan tulevan voimaan takautuvasti.
- Samalla lain nimi muutetaan viittaamaan Business Finland Venture Capital Oy -nimeen selkeyden vuoksi.

Pääomasijoittajat ry:n kommentit lyhyesti:

- *Pidämme perusteltuna*, että BFVC-lakiin lisätään takaisinperintämenettelyä koskevat säännökset ja *kannatamme* sitä, että päätöksen takaisinperinnästä tekee Innovaatiokeskus Business Finland joko itsenäisesti taikka BFVC:n ilmoituksesta.

- Lainvalmisteluvaiheessa oli epäselvää, että keneltä taholta väärin maksetut valtiontuet haetaan takaisin ja mitä tahoa tarkoitettiin tuensaajalla. Nyt lopullisessa hallituksen esityksessä on täsmennetty, että valtiontuen katsotaan kohdistuvan BFVC:n sijoituskohteena olevien rahastojen kohdeyrityksiin ja että tuensaajalla tarkoitettaisiin BFVC:n sijoituskohteena olevien rahastojen kohdeyrityksiä. *Ehdotus on nyt selkeä ja tarkkarajainen.*

- Oikeusministeriö ja Pääomasijoittajat ry ovat todenneet lain valmisteluvaiheessa, että valtiontuen keskeyttämisen ja takaisinperinnän edellytykset jäävät esityksessä auki ja jatkovalmistelussa asia tulee selkeyttää. Esitystä on täsmennetty lausuntokierroksen jälkeen seuraavasti:
    1. Keskeyttämis- tai takaisinperintäpäätös tulisi tehdä ensinnäkin, jos tuki olisi yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen vastainen. Lakiehdotusta on täsmennetty siten, että 4 a §:ssä viitataan nimenomaisesti yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 107 ja 108 artiklaan. *Ehdotus on tältä osin selkeä ja tarkkarajainen.*

2. Lausuntokierroksen jälkeen 4 a §:ään on ehdotettu otettavaksi kokonaan uusi säännös tilanteita varten, jos Business Finland Venture Capital Oy:n valtiontukea sisältävä sijoitus perustuisi *tulevaisuudessa johonkin muuhun säännökseen kuin yleiseen ryhmäpoikkeusasetukseen.* Tällöin Innovaatiorahoituskeskus Business Finland voisi tehdä keskeyttämis- ja takaisinperintäpäätöksen, jos valtiontuen saaja olisi menetellyt valtionavustuslain (688/2001) 21 tai 22 §:ssä kuvatulla tavalla. *Viittaus tulevaisuudessa mahdollisesti annettavaan johonkin muuhun kuin yleiseen ryhmäpoikkeusasetukseen on epäselvä. Myös perustuslakivaliokunta on todennut lausunnossaan PeVL 18/2021 vp, että takaisinperinnän oikeudellisten perusteiden määrittely on varsin väljä, minkä vuoksi sääntelyä on täsmennettävä.*

- Lakimuutosten ehdotetaan tulevan voimaan takautuvasti. Voimaantulosäännöksen mukaan takautuvuus koskisi takaisinperintämenettelyä. Perustuslakivaliokunnan näkemyksen mukaan ehdotettu takaisinperintäsääntelyn soveltaminen ei merkitse perustuslain 8 §:ssä kiellettyä taannehtivaa rangaistusta, eikä ehdotettu voimaantulosäännös ole ongelmallinen rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen kannalta.

Lopuksi

Lopuksi toteamme, että Business Finland Venture Capitalin toiminta on ollut erityisen tärkeässä roolissa kotimaisen alkuvaiheen pääomasijoitusrahastojen kehityksen ja startup-yritysten rahoituksen saatavuuden kehittymisen kannalta. Pidämme Business Finland Venture Capital Oy:n toimintaa onnistuneena ja on hienoa, että BFVC:n toiminta jatkuu uuden riskirahoitusohjelman ja sijoituspolitiikan puitteissa. Kokosimme lausunnon loppuun lisätietoja venture capital-markkinoiden ja startup-yritysten rahoituksen saatavuuden kehityksestä Suomessa.

PÄÄOMASIJOITTAJAT RY
Toimitusjohtaja Pia Santavirta
0405467749
pia.santavirta@paaomasijoittajat.fi

Pääomasijoittajat

31.5.2021

LISÄTIETOJA STARTUP- JA VENTURE CAPITAL -MARKKINASTA SUOMESSA

Startup-yritysten rahoitus

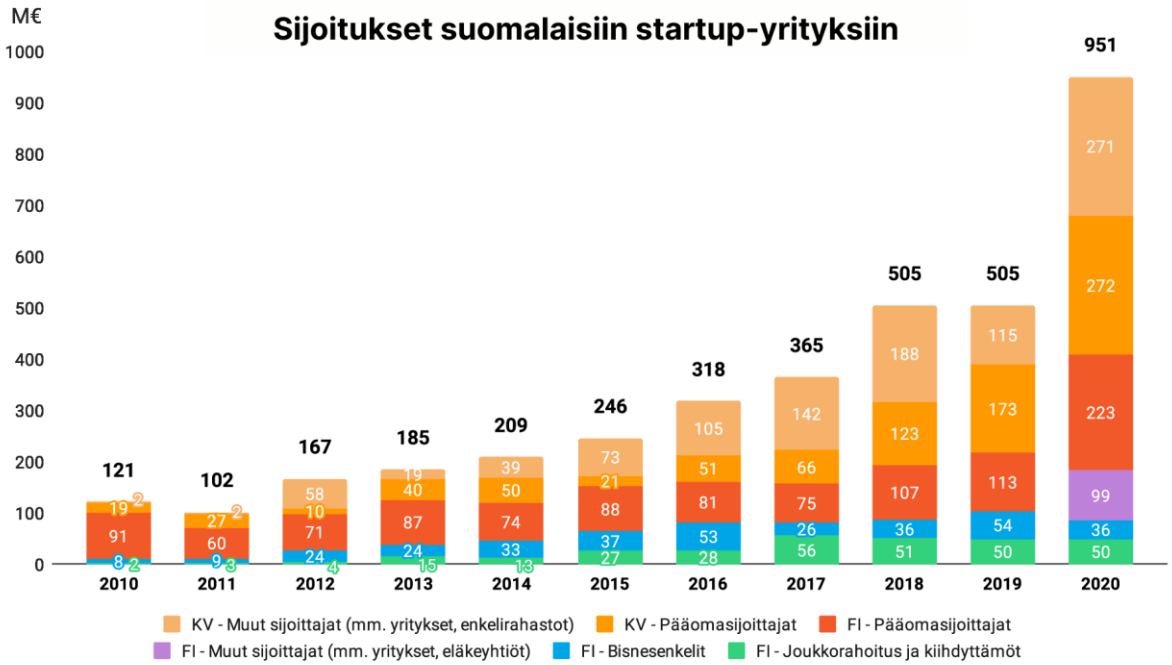

- **Vuonna 2020 suomalaiset startupit keräsivät kasvurahaa jo lähes miljardi euroa kotimaisilta ja ulkomaisilta sijoittajilta** - kahtena edellisvuotena kerättiin molempina vuosina noin puoli miljardia, eli summa lähes tuplattiin vain vuodessa. Startupeihin sijoitettu summa nousi noin 500 miljoonasta (2019) noin 950 miljoonaan (2020) (Tiedote 20.4.2021)
- **Suurin startup-sijoittajaryhmä on venture capital -rahastoista sijoituksia tekevät pääomasijoittajat**, joita Pääomasijoittajat ry edustaa Suomessa. Kotimaisten venture capital -sijoittajien sijoitussumma tuplaantui vuodessa, 113 miljoonasta eurosta 223 miljoonaan euroon vuonna 2020. Myös ulkomaisissa venture capital -sijoituksissa nähtiin uusi ennätys: Suomalaisiin startup-yhtiöihin sijoitettiin yhteensä 272 miljoonaa euroa. Kaikista venture capital -sijoituksista ulkomaisten sijoitusten osuus oli 55 %.
- **Suomalaiset startupit keräsivät vuonna 2020 Euroopan eniten kotimaisia ja ulkomaisia venture capital -sijoituksia bruttokansantuotteeseen suhteutettuna.** (Tiedote 24.5.2021).
-

Pääomasijoittajat

31.5.2021

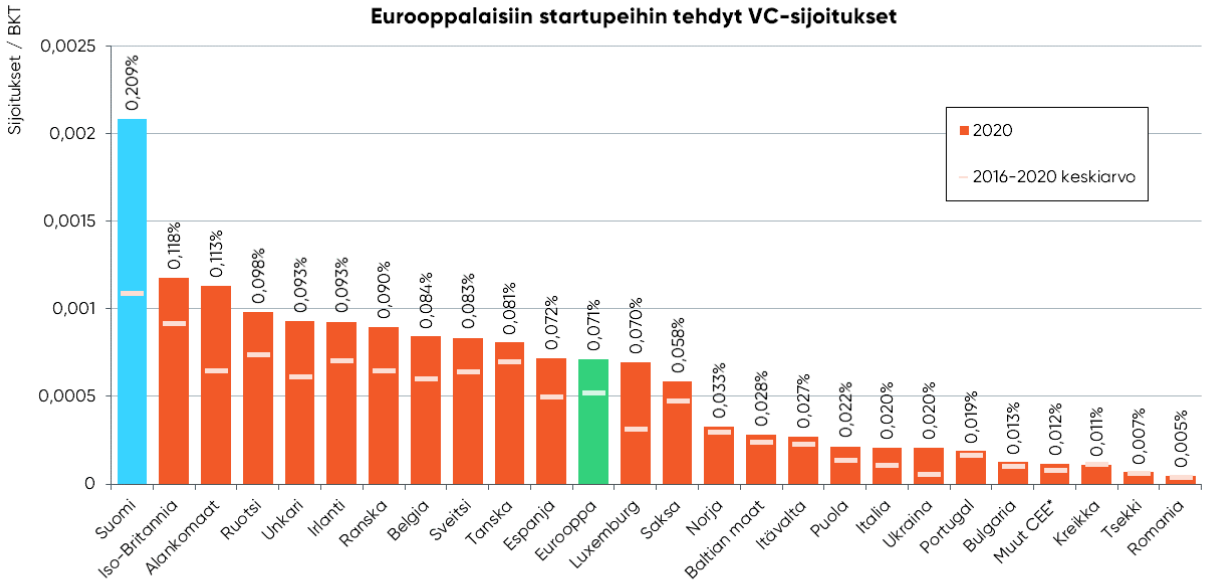

Venture capital -rahastojen varainkeruu ja julkisen sektorin rooli rahastosijoittajana

- **Venture capital -markkina on kehittynyt Suomessa lyhyessä ajassa merkittävästi ja kotimaisten venture capital -sijoittajien kirjo on monipuolistunut ja kansainvälistynyt.** Tämä mahdollistaa sen, että yhä useampi startup-yritys löytää Suomessa rahoitusta innovaatioiden kaupallistamiseksi ja kansainvälisen kasvun toteuttamiseksi.
- **Venture capital -rahastoissa suurin rahastosijoittajaryhmä on julkisen sektorin sijoittajat**, joiden osuus kaikista rahastosijoituksista on noin 30 % (Lähde: Tesi). Suomessa rahastojen varainkeruussa merkittävässä roolissa ovat olleet Business Finland Venture Capitalin ja Tesin rahastosijoitusohjelmat. Yksityisen sektorin sijoitusten osuus on 70 % kaikista sijoituksista.
- **Business Finland Venture Capitalin viime vuosien kohderahastoista kaikki ovat keskimäärin tuplanneet kokoluokkansa toisen rahastonsa varainkeruukierroksella**, mikä on hyvä osoitus sijoitusohjelman onnistumisesta. Osa rahastoista on siirtynyt Tesin sijoitussalkkuun toisen rahastonsa varainkeruussa.
- **Monista hyvistä uutisista huolimatta kehitystyötä riittää edelleen.** Venture capital -rahastojen keskikoko on Suomessa noin 50 miljoona euroa. Euroopassa rahastojen keskikoko on kuitenkin jo yli 100 miljoonaa euroa eli toimet rahastosijoittajien monimuotoisuuden edistämiseksi on jatkettava, mitä esitettiin myös Sipilän kotimaisen omistajuuden raportissa ja Ala-Pietilän kestävän kasvun raportissa.